

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
Prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf

BSA I-021-55/17

Do druku nr 1296

Warszawa, dnia 24 lutego 2017 r.

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu 27. 02. 2017 ..

Pan
Adam Podgórski
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 9 lutego 2017 r., GMS-WP-173-35/17 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego*.

Z wyrazami szacunku

UWAGI

do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego

Przedmiotem poniższych uwag jest poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, zawierający propozycję nowelizacji art. 505³⁶ k.p.c.

Projekt nowelizuje elektroniczne postępowanie upominawcze w zakresie w jakim dotyczy ono skutków wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty. Zgodnie z projektem w razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty traci moc w całości, a sąd przekazuje sprawę do sądu według właściwości ogólnej. W takim przypadku nie pobiera się opłaty uzupełniającej od pozwu (art. 505³⁶ § 1 projektu odpowiadający treściowo przepisowi w obowiązującym brzmieniu). Autorzy projektu dodają przepisy §§ 2 i 3, stanowiące iż w razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu przez jednego z pozwanych nakaz zapłaty traci moc tylko w stosunku do tego z pozwanych, który skutecznie wniósł sprzeciw (§ 2). W razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu jedynie co do części rozstrzygnięcia, nakaz zapłaty traci moc jedynie w stosunku do tej części, co do której sprzeciw został skutecznie wniesiony.

Projekt stanowi konieczną korektę niestarannej nowelizacji art. 505³⁶ k.p.c., która nastąpiła ustawą z dnia 10.07.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1311), i tym samym wypełnienie luki legislacyjnej powstałej po wydaniu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 15.01.2015 r., sygn. P 7/12 (OTK-A 2015, nr 1, poz. 7).

Należy zwrócić uwagę, że proponowana treść art. 505³⁶ § 2 i 3 k.p.c. znajduje swój odpowiednik w przepisie art. 505 § 2 k.p.c. (postępowanie upominawcze „tradycyjne”). Dopuszcza on zarówno wyłączenie skuteczności nakazu zapłaty w odniesieniu do jednego ze współpozwanych, jak i uznanie sprzeciwu w odniesieniu do części zaskarżonego nakazu.

Niedługo obowiązywanie art. 505³⁶ k.p.c. w obecnym brzmieniu od 8 września 2016 r. nie pozwoliło na wykształcenie ani orzecznictwa, ani wyczerpujących opracowań doktrynalnych. Z nielicznych wypowiedzi nauki prawa należy wnioskować, że projekt stanowi udaną merytorycznie odpowiedź na postulaty doktryny domagającej się złagodzenia surowości przepisu poprzez dopuszczenie wniesienia sprzeciwu od części nakazu zapłaty i możliwości ograniczenia jego skuteczności co do niektórych ze współpозwanych, skutecznie wnoszących sprzeciw. Przedstawiciele doktryny podnosili w szczególności sprzeczność z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim konieczność wniesienia sprzeciwu od całości nakazu zapłaty może prowadzić do odłożenia w czasie rozstrzygnięcia sprawy „bez nieuzasadnionej zwłoki” (por. P. Telenga, w: A. Jakubecki [red.], *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, wyd. 6, Warszawa 2015, s. 706). Wydaje się bowiem, iż mimo nowelizacji art. 505³⁶ k.p.c. ustawą nowelizującą z dnia 10.07.2015 r., orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 15.01.2015 r. nadal zachowuje swą aktualność.

W szerszej perspektywie wypada zauważyć, że projektowane normy wpisują się w zasadę dyspozycyjności formalnej, gdyż pozwalają na większą elastyczność w korzystaniu z środków zaskarżania orzeczeń. Dopasowują one przepisy elektronicznego postępowania upominawczego do „tradycyjnego” postępowania upominawczego (por. art. 503 § 1 oraz art. 504 § 2 k.p.c.), stanowiąc rozwiązanie „słusnościowe”. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku P 7/12, obecna redakcja przepisu może prowadzić do rozstrzygnięć niesprawiedliwych polegających m.in. na wzruszeniu nakazu zapłaty przez jednego ze współpозwanych ze skutkiem dla nich wszystkich, nawet wbrew ich woli. Ogranicza tym samym samodzielność uczestników postępowania i ich prawo do sądu: „Możliwość samodzielnego działania przed sądem jest jedną z podstaw sprawiedliwego procesu (art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 ust. 1 Konwencji) i urzeczywistnia zasady sprawiedliwości społecznej w demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji). Uprawnienie do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji) zakłada m.in. prawo swobody decyzji w zakresie zaskarżenia tych orzeczeń i poddawania ich kontroli. Tymczasem ustawodawca narzuca pozwanym następujące rozwiązanie: albo zaakceptowanie treści nakazu w całości przez wszystkich pozwanych i w ten sposób zaakceptowanie zgłoszonego roszczenia powoda w całości, albo konieczność zaskarżenia nakazu w całości, nawet jeśli część twierdzeń powoda jest między stronami bezsporna i pozwani nie chcą prowadzić procesu w tym zakresie w wyniku wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty”. Przywołać należy również przepis prawa materialnego (art. 371 k.c.), w myśl którego działania i zaniechania jednego z dłużników solidarnych nie mogą szkodzić współdłużnikom (współuczestnikom postępowania).

Z perspektywy legislacyjno-technicznej dla precyzyjniejszego wyrażenia normy prawnej, wypada zaproponować użycie zwrotu „współpozwani”, który występuje również w równoległej regulacji postępowania upominawczego „tradycyjnego” (art. 505 § 2 k.p.c.). Okres *vacatio legis* wypada uznać za prawidłowy.